

Kunskap tillhör alla och kostar inget

”Är vi en skock får som behöver ledas eller kan vi gemensamt hjälpas åt att hitta vägar för utveckling?”

Alternativa strategier för kunskapsinhämtning - att navigera med parallella system

Frågan att ledas eller att leda själv, appellerar till den tidsanda vi befinner oss i idag där mycket av kunskapssynen inom det familjeterapeutiska fältet allt mer bygger på licenser för dyra pengar med en inneboende expertsyn, dominerande samhällsdiskurser med fokus på individualitet, beteenden som ska korrigeras, diagnostiktänk och kategoriseringar av människor.

Licenser skapas för att få tillgång till kunskap – någon äger en kunskap som andra får låna mot pengar. Datoriserade system med patent, byggs upp kring inmatning av så kallad objektiv fakta i form av formulär som till exempel offentliga verksamheter ska betala för. Resultatet blir exkluderande – några äger kunskapen som andra får låna och som praktiker undrar vi om det finns andra mer inkluderande sätt att hitta kring kunskap?

Med denna artikel önskar vi slå ett slag för några av de alternativa vägar till kunskap vi hittat och valt att navigera inom. Vi vill också slå ett slag för en kompletterande forskning som finns parallellt med de rådande samhällsdiskurserna kring kunskap som objektiv, sanningsenlig med övervikt på evidenshierarki och därmed viss typ av forskning.

Vi har som familjeterapeuter ett eget ansvar att förkovra oss, ta del av och utveckla ytterligare sätt för kunskapsinhämtning. För oss har ett lokalt sammanhang med nätverkande med andra öppnat upp för samtal om samtalen som förs inom det familjeterapeutiska fältet och vi vill tipsa om andra goda sammanhang där samtal förs inom både internationell forskning och av praktiker.

Vi önskar tipsa och inspirera om ytterligare vägar fyllda av spännande forskning som kan ses som skatter och

guldgrubbor för den kliniska familjeterapeuten. Dessa står fritt för vem som helst att fördjupa och förkovra sig i – världen kan sägas vara öppen genom tillgång till fält som bedriver forskning med en annan anda än profit och som också bjuder in till samtal där praktikerns erfarenheter av olika metoder välkomnas (vi tipsar om några). Genom internet har världen blivit alltmer komplicerat men också krympt eftersom kontaktnäten finns inom ett knappavstånd på tangentbordet och dialogen kan föras direkt on-line om man så önskar. Kravet är dock man har lust och ork att ta del av detta. En annan hållning till ägande och spridande av kunskap kan också ses som ideologisk fråga och vi upplever en optimism för en spännande framtid inom det familjeterapeutiska arbetsfältet.

ATT SÖKA SIG TILL GODA SAMMANHANG

När vi navigerat i alternativa strategier för kunskapsinhämtning har vi hittat nya spännande sammanhang som väckt lust (hur får jag kontakt med andra nyfikna?), inspiration (kan man göra även så här?), generositet (du delar, jag delar, vi samskapar), internationell forskning som välkomnar och inkluderar!

2011 startade vi upp ett narrativt nätverk i Stockholm, öppet för människor med den gemensamma nämnaren intresse och nyfikenhet att tillsammans med andra, önskade förkovra sig i det narrativa perspektivet. Tanken var att samlas gemensamt för samtal ett par gånger/termin där varje deltagare hade möjlighet att ta med sig erfarenheter in i de narrativa samtalen och ut till sina kliniska verksamheter utanför nätverket.

Nätverkets öppenhet byggde på tanken att slutna system leder till exkludering och att nätverkets anda skulle

präglas av generositet och tillåtelse att komma och delta när det fanns lust och tid.

Att hänga runt på en mailinglista utan aktivt deltagande var till exempel för oss en viktig aspekt av öppenhet. Att inte behöva inordna sig i en stor organisation var också en viktig aspekt kring öppenhet och inkluderande. Nya personer tillkom således då och då och några föll bort. Hela tiden tillkom nya tankar och förhållningssätt och vi prövade oss fram med t ex metoder som ”The Tree of Life” (se www.Dulwichcentre.com.au), outsidewitnesses group, övningar och diskuterade begrepp. Vi bjöd även in verksamma personer utifrån som deltog på samma villkor, det vill säga att bidra med kunskap och metoder inom det narrativa fältet utan att ta betalt. Idén var gemensamt ansvar för kunskapsinhämtningen.

KUNSKAP SOM ICKE-ÄGD OCH SAMSKAPAD

Vägen till kunskap i det narrativa nätverket kan sägas bygga på att kunskap inte kan ägas, inhämtningen är öppen och inbjudande och bygger på dialog och samskapande. Den bygger på nyfikenhet och intresse med praktisk koppling. Kunskapen skapas både i samtal men också mellan samtal då den öppnar upp för tips på artiklar, litteratur, praktiska erfarenheter från våra kliniska olika verksamhetsfält.

Den alternativa kunskapsstrategin kan också ses som ett medvetet val mot det budskap som reagerar i samhällsdiskurser där licenser styr kunskaper och några experter kan mata ut manualer och människor låter sig matas och gapar lydigt - och betalar. Vi hade inget intresse av att inta en gapande hållning utan istället ta eget ansvar och hitta in till andra som också ville bidra med sina erfarenheter. Nedan har vi därför sammanställt några av de alternativa kunskapsvägar som vi funnit intressanta och som väckt nyfikenhet och lust till förkovring och fördjupning!

Tips på flera alternativa vägar för kunskapsinhämtning – såhär gör vi!

Björn Holmberg (en lokal favorit), bland annat verksam som familjeterapeut i Göteborg, som vi på olika sätt stött på vägen talar ofta om att hitta alternativa vägar till kunskapsinhämtning, att söka sig till goda sammanhang. Dessa blir betydelsefulla för den enskilda familjeterapeuten för att tillsammans med andra, ha ett gemensamt språk och fylla på och fördjupa sina kunskaper och erfarenheter. Det blir också en nödvändighet för att också kunna vara verksam i de dominerande systemen som kräver ett visst inordnande för att överleva och till exempel få uppdrag.

Scott Miller (www.scottdmiller.com) forskar bland annat på vad som gör att vissa psykoterapeuter blir osedvanligt framgångsrika/duktiga i sitt yrke. Vad gör de som skiljer dem från andra? Det han har sett är:

De söker sig mycket målinriktat till goda sammanhang, det vill säga de flyttar över kontinenten eller tar arbeten med sämre betalt bara för att få vara i sammanhang med andra praktiker de anser sig kunna lära av – goda sammanhang.

När de gör sämre arbete/när de misslyckas i arbeten väljer de istället för att förklara bort detta med olika förklaringar som har med problematiken, miljön eller annat att göra, att vända och vrida på det inträffade och att be sina kollegor om hjälp – de vågar visa/blotta sig och be om hjälp av andra de har tillit till för, med avsikten att lära sig mer: "Kan du hjälpa mig här? Vad kunde jag gjort annorlunda?"

TRÄNA GER ERFARENHET.

Center for clinical excellence (www.centerforclinicalexcellence.com) är en sajt Scott Miller med flera har skapat som ett konkret beslut av ovan forskning. Sajtens syfte är att hjälpa praktiserande psykoterapeuter att förbättra sig i sin kliniska verksamhet. Det är gratis att registrera sig. Väl inne på sajten finns

gratis vetenskapliga artiklar att hämta, filmer, diskussionsgrupper med mycket mer att ta del av – allt med en avsikt att hjälpa praktiker att förbättra sig i sitt yrke.

Academia (www.academia.edu) är en annan spännande sajt. Den påminner om Facebook fast för forskare. Gå in och registrera dig – anmäl vilket forskningsområde som intresserar dig: biologi/matematik/psykoterapi/diskursanalys därefter kan du söka olika forskare inom ditt intresseområde. Forskarna har ofta laddat upp vetenskapliga artiklar, avhandlingar, föreläsningar (det vill säga film) med mera. Du kan välja att följa dem på sajten och få information när de lägger upp mer artiklar. Du kan se vilka de har valt att följa och därmed få tips om andra intressanta forskare med samma intresse. Du kan anmäla dig till olika internetbaserade tidningar inom ditt område till exempel familjeterapitidning från Australien, tidning om diskursanalys med mera.

Genom Taos Institut (www.taosinstitute.net) har vi funnit forskning kopplat till socialkonstruktionistiskt tänkande och språkssystemiskt arbete där de gratis förmedlar artiklar och aktuell forskning.

Praktikerna välkomnas genom mailingslistor och deltagande och möjligheter till forskning öppnas upp även för den svenska praktiken. Sammanhangen kan säga utgöras av andra intresserade, forskare som praktiker och vi hämtar artiklar och läser om andras tankar kring det familjeterapeutiska arbetet. Basen är generositet och att dela med sig av kunskaper och forskningen är aktiv och levande med relevans för den nyfikna praktiken.

Dulwich center (www.dulwichcentre.com.au) öppnar upp för det narrativa fältet och där hämtar vi som praktiker aktuella artiklar kring narrativ terapi med fokus på frågor som berör viktiga samhällsämnen kopplat t ex kön, klass, kulturbegreppet. Tillgången är fri och välkomnar praktikernas egna erfarenheter. De önskar få in samlade erfarenheter

från hela världen och kunskapssynen bygger på dialog och samskapande.

Vi har funnit flera forskare som vi kontaktat som bedriver forskning kopplat till exempel diskursanalys, hur språkets former vår världsbild och samhället. Till exempel genom Jonathan Potters hemsida (www-staff.lboro.ac.uk/~ssjap/index.htm) där man kan hämta artiklar med mera.

REFLEKTION – FRAMTIDSOPTIMISM

Det finns flera vägar till kunskapsinhämtning. Det bygger på att familjeterapeuten är aktiv och nyfiket önskar ta del av andras tankar. Fälten vi funnit har en ideologisk hållning som visar på öppenhet, önskan om att ta del av erfarenheter och det sker i en anda av generositet och övertygelse i våra ögon kopplat till att kunskapsinhämtning bygger på samskapande och inte enskilt/exkluderande ägande.

Oavsett den rådande synen med experttänkande och licensiering av manualbaserade metoder av några få, kan således den nyfikne terapeuten ta del av fler alternativa vägar och finna spännande sammanhang att söka sig till.

Så avslutningsvis i viss 68-årsanda men med några 70-talisters omformuleringar:

Kunskap hör till alla. Den behöver inte kosta pengar!

Lustprincip är inte att förringa!

Nätverka för guds skull!

Kunskapsinhämtning bygger också på eget ansvar!

Är du intresserad av det narrativa nätverket – välkommen att ta kontakt med oss!

Lisa Koser, familjeterapeut
Fanny Maréll, familjeterapeut
lisakoser1@gmail.com
fanny.marell@gmail.com
www.lisakoser.se
www.fannymarell.se